

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

«___» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ
(скрипка)**

I-курс

для студентів

спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
освітньої програми: Середня освіта (Музичне мистецтво)
освітньо-кваліфікаційного ступеня: фаховий молодший бакалавр

Київ – 2020

Розробник: Ляцова Ганна Петрівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Ляцова Ганна Петрівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від « 27 » серпня 2020 року №1

Голова циклової комісії музики і хореографії Романова Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено

« 28 » серпня 2020р

Заступник директора з навчально-методичної роботи Гейхман Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Карлінська Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20_/20_н.р. _____ (_____), « _____ » 20__ р., протокол № _____

на 20_/20_н.р. _____ (_____), « _____ » 20__ р., протокол № _____

на 20_/20_н.р. _____ (_____), « _____ » 20__ р., протокол № _____

на 20_/20_н.р. _____ (_____), « _____ » 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ (СКРИПКА)

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	10/300	
Курс	1	
Обсяг кредитів/годин	2/60	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі	30	30
Аудиторні	28	28
Модульний контроль	2	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	-	-
Форма семестрового контролю	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: підготовка майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва, який володіє необхідними навичками гри з урахуванням професійної спрямованості, здатного здійснювати музично-педагогічну діяльність з високим рівнем теоретичного і методичного осмислення суті педагогічної взаємодії.

Завдання вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент» полягає у:

- формуванні навичок успішної особистості, ціннісних орієнтацій, емоційного інтелекту, когнітивної гнучкості;
- потреби в творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні;
- формуванні та розвитку скрипкових навичок;
- опануванні студентами різних форм і методів індивідуальної та самостійної роботи;
- засвоєнні теоретичного матеріалу, потрібного для володіння інструментом;
- накопиченні музичного репертуару для проведення різних форм музичної діяльності в закладах дошкільної освіти та закладах загальної середньої освіти.

У студентів мають бути сформовані такі **компетентності**:

- володіння основними прийомами звуковидобування, під час гри на музичному інструменті скрипка;
- володіння рухо-моторними навичками у виконанні різних видів техніки;
- усвідомлене володіння аплікатурними навичками, здатність до оптимального вибору аплікатури;
- володіння скрипковими засобами виразного інтонування;
- володіння прийомами виконання різних видів фактури, звуковим співвідношенням мелодії та акомпанементу;
- володіння прийомами виконання кантילени, тембральністю звуку у відтворенні музичних образів кантиленного змісту;
- володіння навичками гри в творах різних жанрів і стилів;

- здатність відтворювати фразування мелодії, відчувати кульмінаційний розвиток, мислити великими побудовами;
- здатність до слухового самоконтролю;
- володіння навичками поліфонічного мислення, вміння аналізувати будову поліфонічних творів (визначати тему, протискладення);
- володіння агогічними прийомами у відтворення художньо-образного змісту музичних творів;
- здатність до аналізу форми музичного твору, вміння визначати межі основних розділів;
- здатність до теоретичного та музикознавчого аналізу музичних творів, вміння застосовувати його для пошуку рішень в інтерпретації музики;
- вміння відтворювати різні емоційні стани в контрастних темах творів великої форми;
- здатність до цілісного емоційно-образного осягнення твору великої форми, вміння дотримуватися єдиного темпу;
- здатність до виявлення власної творчої інтерпретації музичних творів;
- здатність до виявлення артистизму, виконавської волі, концентрації уваги, до творчого самовираження;
- готовність до професійного психофізіологічного володіння собою під час сольних концертних виступів та виступів у складі ансамблю;
- здатність до самостійного освоєння музичного репертуару школи та дитячого закладу, спираючись на засвоєні художньо-виконавські навички (метроритм, музичну пам'ять, чуття форми, музикальність, образне мислення)
- знання жанрово-стильових особливостей музики, здатність до яскравого та образного відтворення музичного репертуару;

- здатність аналізувати музичний репертуар, вміння самостійно підбирати доцільний педагогічний репертуар різного спрямування;
- володіння навичками читання нот з аркуша;
- здатність до самоаналізу, готовність до самовдосконалення.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчення навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент» передбачає досягнення наступних результатів:- усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, володіти мотивацією до здійснення професійної діяльності;

- володіти рухо-моторними навичками у виконанні різних видів техніки, та основними прийомами звуковидобування;
- демонструвати усвідомлене володіння аплікатурними навичками, здатність до оптимального вибору аплікатури;
- володіти скрипковими засобами виразного інтонування;
- володіти прийомами виконання кантילени, тембральністю звуку у відтворенні музичних образів кантиленного змісту;
- володіти навичками гри в творах різних жанрів і стилів;
- вміти відтворювати фразування мелодії, відчувати кульмінаційний розвиток, мислити великими побудовами;
- бути здатним до слухового самоконтролю;
- володіти навичками поліфонічного мислення;
- вміти аналізувати будову поліфонічних творів (визначати тему, протискладення,);
- здійснювати музично-теоретичний аналіз музичних творів, вміння застосовувати його для пошуку рішень в інтерпретації музики;
- вміти відтворювати різні емоційні стани в контрастних темах творів великої форми;

- бути спроможним до цілісного емоційно-образного осягнення твору великої форми;
- вміти інтерпретувати музичні твори;
- бути готовим до професійного психофізіологічного володіння собою під час сольних концертних виступів та виступів у складі ансамблю;
- знати жанрові-стильові особливості музики;
- бути спроможним до яскравого та образного відтворення музичного репертуару;
- аналізувати музичний репертуар, самостійно добирати педагогічний репертуар різного спрямування;
- володіти навичками читання нот з аркуша.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план предмету

I курс

№	Назви змістових модулів і тем	Загальний обсяг	Практичні	Підсумковий контроль	Самостій на робота
	Модуль 1. Основні компоненти базової скрипічної підготовки				
1	Розвиток та історія виникнення скрипічної школи.	6	6	-	-
2	Розвиток аналітичного та професійно-музичного уміня.	9	8	1	-
3	Педагогічно-виконавське спрямування педагогічного репертуару.	6	6	-	-
4	Формування основ технічної майстерності.	9	8	1	-
	За семестр	30	28	2	-
	Модуль 2. Формування скрипічних навичок та якості звуку				
1	Процес звукоутворення.	6	6	-	-
2	Формування скрипічних навичок звуковедення.	9	8	1	-
3	Формування вмінь використовування різноманітних видів артикуляції.	6	6	-	-
4	Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення дитячого репертуару.	9	8	1	-
	За семестр	30	28	2	-
	Всього за рік	60	56	4	-

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Основні компоненти базової скрипкової підготовки.

Тема 1. Розвиток професійних музичних умінь.

Вміння розібрати та осмислити твір, працюючи над нотним текстом і його відтворенням на інструменті (скрипка). Визначення структури твору, аналіз технічних та артикуляційних труднощів.

Основна література: [2].

Тема 2. Розвиток аналітичного та професійно-музичного виконання.

Ознайомлення з фактурними та образно-звуковими особливостями різних музичних стилів. Ознайомлення з критеріями аналізу та самоаналізу виконуваної музики.

Основна література: [1].

Тема 3. Педагогічно-виконавське спрямування педагогічного репертуару.

З метою накопичення музично-слухового та виконавського досвіду, вчити студентів вмінню свідомо сприймати музичний матеріал, аналізувати його з стильовими та жанровими особливостями. Використання певні моменти з урахуванням характеру та жанру музики. Формування вміння читати ноти з листа, підбирати на слух за наданою гармонічною схемою, транспонувати музичні твори дошкільного репертуару.

Додаткова література: [2], [3].

Тема 4. Формування основ технічної майстерності скрипаля.

Оволодіння різними технічними навичками гри на скрипці. Опанування технічною досконалістю музичних програм шляхом роботи над етюдом, гамами. Аналіз аплікатури та закономірність аплікатурних форм.

Основна література: [1], [5].

Змістовий модуль 2.

Формування скрипкових навичок та якості звуку під час гри на музичному інструменті скрипка.

Тема 5. Процес звукоутворення.

Оволодіння вміннями якісного звуковидобування, різними прийомами гри на скрипці. Формування навичок різних прийомів звуковидобування при відтворенні різних динамічних відтінків.

Додаткова література: [1],[2].

Тема 6. Формування скрипкових навичок та звуковедення.

Розвиток різних видів техніки. Виховання у студентів уважного ставлення до тексту, вміння підбирати необхідну аплікатуру. Здобуття необхідних навичок гри на інструменті, яка залежить від стилю і характеру твору.

Додаткова література: [5].

Тема 7. Формування вмінь використання різноманітних видів артикуляції.

Оволодіння артикуляційними вміннями, фразуванням. Формування володіння різноманітними ритмічними формулами. Визначення специфіки виконання творів різних епох, стилів, жанрів.

Основна література: [4].

Тема 8. Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення дитячого репертуару.

В процесі вивчення технічного матеріалу (етюдів, гам) здобувати вміння, використовувати арсенал прийомів та різні види техніки. Реалізація педагогічного спрямування дошкільного репертуару

Основна література: [2], [3].

Додаткова література: [6], [4].

6. Контроль навчальних досягнень

Контроль навчальних досягнень студента відбувається у формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснює оцінювання роботи студента на практичному занятті та його самостійну роботу. Оцінювання відображає наступні характеристики:

- попереднє оцінювання (діагностика рівнів музично-естетичного та фахового розвитку, з'ясування індивідуальних особливостей та здібностей студента);
- оцінювання систематичності в підготовці до занять;
- оцінювання активності й результативності роботи студента протягом аудиторного заняття;
- оцінювання процесу та результату опанування студентом проблемних завдань;
- оцінка самостійної підготовки студента до заняття;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- поточне оцінювання готовності студента до контрольних заходів з урахуванням здатності до самоаналізу, самооцінки та самоконтролю.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді виконання сольної програми на контрольному занятті, в окремих випадках виступ у загальному концерті або на конкурсі теж може бути зарахований як підсумковий контроль. Основним критерієм оцінювання виступу студента є вірне відтворення авторського тексту, художня та емоційна виразність, володіння технічними навичками гри на музичному інструменті (скрипка). При цьому слід враховувати присутність виконавської культури студента, рівень його музичного мислення, динаміку його особистих досягнень на шляху просування до виконавської майстерності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ

Оцінка	Рівень	Визначення
10	Високий	Студент демонструє вичерпну самостійну підготовку до заняття, виявляє високий рівень володіння вміннями і навичками гри на скрипці, здатний оперувати професійними знаннями в області виконавства. В процесі заняття вміє самостійно аналізувати проблему та шукати шляхи її вирішення.
9		Студент демонструє добру самостійну підготовку до заняття, виявляє високий рівень володіння вміннями і навичками гри на скрипці лише з незначною кількістю зауважень, здатний оперувати професійними знаннями в області виконавства. В процесі роботи на занятті виявляє гнучкість, швидко засвоює нові навички та вміє їх закріпити.
8	Достатній	Студент демонструє належну підготовку до заняття, виявляє достатній рівень володіння вміннями і навичками гри на скрипці, але окремі фрагменти музичних творів йому даються важко. В процесі роботи на занятті потребує контролю з боку викладача, проте здатний до належного самоконтролю.
7		Результати самостійної роботи студента містять велику кількість неточностей, які він не може виявити та виправити самостійно. Середній рівень володіння вміннями і навичками гри на скрипці, проте під час роботи на занятті студент здатний засвоїти нові вміння та навички під наглядом викладача. Середній рівень самоконтролю.
6	Середній	Результати самостійної роботи студента містять велику кількість неточностей та помилок, які він не може виявити та виправити самостійно. Низький рівень володіння вміннями і навичками гри на скрипці. В процесі опанування новими вміннями та навичками студент відчуває труднощі, проте здатний їх засвоїти під наглядом викладача. Низький рівень самоконтролю.
5	Низький	Результати самостійної роботи студента містять велику кількість неточностей та помилок, які виявляють недостатній рівень самоконтролю у виконанні домашнього завдання. Низький рівень володіння вміннями і навичками гри на скрипці. В процесі опанування новими вміннями та навичками студент відчуває суттєві труднощі, здатний лише частково їх засвоїти під наглядом викладача.
1-4		Фрагментарне виконання домашнього завдання. Початковий рівень володіння вміннями і навичками гри на скрипці, відсутність навичок самоконтролю. В процесі опанування новими вміннями та навичками студент відчуває суттєві труднощі, здатний лише частково їх засвоїти під наглядом викладача.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ
(ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ)**

Оцінка	Рівень	Визначення
23-25	Високий	Довершене художнє виконання скрипічних творів лише з незначною кількістю помилок, що не мають принципового значення у демонстрації вищого рівня компетентності; стилістично вірне виконання, без порушень авторського тексту.
21-22	Достатній	Художньо переконлива інтерпретація творів вище середнього рівня досконалості з незначними помилками на високому рівні компетентності; стилістично вірне виконання з незначними порушеннями авторського тексту.
19-20		Програма опанована, виконана з невеликою кількістю змістовних помилок, що забезпечило прояв необхідної компетентності; незначні стилістичні похибки з деякими порушеннями авторського тексту.
17-18	Середній	Програма виконана, але зі значною кількістю технічних та змістовних недоліків, що знижують рівень компетентності до середнього. Технічно недосконале, невпевнене виконання всіх творів програми.
15-16		Виступ задовольняє мінімальні вимоги до академічного виконання музичних творів на низькому рівні компетентності. Цілісне виконання всієї програми з допущенням текстових, інтонаційних, темпових та інших недоліків.
1-14	Низький	Відсутність цілісного виконання програми; виконання музичних творів зі значними художньо - технічними недоліками, що не задовольняє мінімальних вимог до необхідного рівня компетентності.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Вправи для розвитку техніки гри на інструменті:

1. К. Черні. Школа вправності;
2. Г. Шрадїк. Вправи для скрипки.
3. Трьох октавні гами
4. Двох октавні гами подвійними нотами

Етюдн на рїзнї види техніки:

1. В. Мазас. Етюдн для скрипки;
2. Е. Донт. Етюдн для скрипки;
3. Ф. Крейцер. Етюдн для скрипки.

Твори великої форми:

1. Р. Крейцер Концерт №19 d-moll;
2. А. Вївальді. Концерт G-dur;
3. Ш. Данкля Концертне соло №1;
4. Д. Кабалевський концерт;
5. Дж. Вїталї Концерт №24, №22;
6. Ф. Мендельсон. Концерт для скрипки з оркестром e-moll.
7. Л. Шпор Концерт №7, 8, 9;
8. Й. С. Бах Концерт e- moll, D- dur;
9. А. Кореллі Соната g-moll, d-moll;
10. Г. Гендель Соната D-dur, E-dur, F-dur.

Інструментальні п'єси:

1. Б. Лятошинський „Мелодїя”;
2. Т. Хренніков. „Революційний марш”;
3. Ф. Крейслер. „Андантіно”;
4. С. Рахманїнов. „Вокаліз”;
5. Й. С. Бах. „Сициліана”;
6. Н. Богославський. „Сумна розповідь”;
7. А. Гедїке „Танець”;
8. Л. Боккерїні „Менует”;
9. Ю. Щуровський „Романс”;
10. Й. Бенд „Граве”;
11. Г. Свиридов. „Романс”;
12. К. Сен-Санс. „Лебїдь”;
13. М. Скорик. „Мелодїя”;
14. П. Чайковський. „Мелодїя”;
15. Р. Глієр „Романс”;
16. М. Лисенко „Скерцо”;
17. Ревуцький. „Мелодїя”.
18. В. Косенко “Мрії”.
19. П. Чайковський збірка пес для скрипки “Мелодїї”.

Полїфонїчні твори

1. Й. С. Бах “Сонати і партїти для скрипки”.
2. Г. Телеман “Фантазїї для скрипки соло”.
3. Збірник “Полїфонїчні твори для скрипки”.

7. Навчально- методична картка дисципліни

«Основний музичний інструмент» I курс

Всього - 60год., практичні заняття – 56год., підсумковий контроль – 4 год.

I семестр

Модулі	Змістовий модуль 1			
Назва модуля	Основні компоненти базової скрипкової підготовки			
К-ть годин	6	8	6	8
Теми занять	Розвиток та історія виникнення скрипкової школи	Розвиток аналітичного та професійно-музичного уміння	Педагогічно-виконавське спрямування педагогічного репертуару	Формування основ технічної майстерності
Самостійна робота	-	-	-	-
Види поточного контролю	-	Контрольний урок	-	Контрольний урок
Підсумковий контроль	2			

II семестр

Модулі	Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Формування скрипкових навичок та якості звуку			
К-ть годин	6	8	6	8
Теми занять	Процес звукоутворення	Формування скрипкових навичок звуковедення.	Формування вмінь використання різноманітних видів артикуляції	Вдосконалення виконавських навичок в процесі вивчення дитячого репертуару.
Самостійна робота				
Види поточного контролю		Контрольний урок		Контрольний урок
Підсумковий контроль	2			

8. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Гаркуша Л.І., Економова О.С. Формування професійних навичок і вмінь студентів на заняттях з основного музичного інструмента (фортепіано) : навчально-методичний посібник / Л.І.Гаркуша, О.С.Економова. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018. – 100 с.
2. Завалко, Катерина Володимирівна. Самовдосконалення вчителя музики: теорія та технологія [Текст] : [монографія] / К. В. Завалко. - Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2015. - 274 с. - Бібліогр.: с. 251-272.
3. Михайлюк А.М. Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва: навчально-методичний посібник / А. М. Михалюк.-К. : Видавництво Ліра-К, 2016.-220с.
4. Олексюк О.М. Музична педагогіка: Навчальний посібник / О.М.Олексюк. – К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2016. – 188 с.
5. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти: навч. посіб. /Володимир Черкасов. – К. : ВЦ «Академія», 2016. – 240 с. – (Серія «Альма-матер»)

Додаткова література

1. Завалко, Катерина Володимирівна. Формування готовності майбутнього вчителя музики до інноваційної діяльності [Текст] : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Завалко Катерина Володимирівна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - К., 2015. – 39
2. Завалко, Катерина Володимирівна. Методичні засади самовдосконалення майбутнього вчителя музики в процесі навчання гри на скрипці [Текст] : дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Завалко Катерина Володимирівна ; Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. - К., 2017. – 266 с.
3. Пляченко, Тетяна Миколаївна (2016) Виховання школярів засобами колективно-інструментального музикування Вісник Черкаського університету (21). С. 89-95.
4. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва: Теорія Завалко, Катерина Володимирівна. Методичні засади самовдосконалення майбутнього вчителя музики в процесі навчання гри на скрипці [Текст] : дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Завалко Катерина Володимирівна ; Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К., 2006. - 266 арк. - арк. 212-231 і методика викладання мистецьких дисциплін / Г.М. Падалка. – К.: Освіта України, 2017. - 274с.
5. Черкасов В.Ф. Музично-педагогічна освіта України на межі двох тисячоліть (1991– 2010 рр.): Навч. посібник / В.Ф.Черкасов. – Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД», 2015. – 380 с.

